

ilyen internálást és lakáskiürítést a Zsidó Tanács kényszerű közreműködésével végre is hajtottak (lásd a 17. fejezetet). Az internálótáborokat a Weiss Manfréd Művek, a Dunai Repülőgépgyár (a német Messerschmitt Művek leányvállalata), valamint a Tsuk Szörmeagyár leromlott állagú, kibombázott részlegeiben rendezték be a Csepel-szigeten és Horthyligeten, Budapesttől délre. A legtöbb internáltat azután szállították ezekbe a táborokba, hogy bizonyos időt a Rökk Szilárd utca 26.-ban berendezett kiegészítő toloncházban töltöttek.²

Ezek az intézkedések és az április 16-án megkezdődött kárpátaljai gettósítási kampány új, gyorsan terjedő híreknek adtak tápot arról, hogy immár a budapesti zsidók összegyűjtése is küszöbön áll. Ezek a hírek ezer és ezer keresztény mohóságát is zították, akik alig várták, hogy megszerzzék a zsidók lakásait – ingóságaikkal együtt.

A zsidók által lakott lakások és épületek bejelentésére és összeírására vonatkozó rendeletet május 3-án adták ki. Endre Lászlónak a zsidók kijelölt épületekben való koncentrálására vonatkozó terveit Szentmiklóssy József tanácsnok, a főváros szociális politikai ügyosztályának vezetője nem hivatalosan közölte a Zsidó Tanáccsal. Szentmiklóssy, aki rendkívül tisztességes ember volt és sokat segített az áprilisi áttelepítéseknél, elárulta Endre terveit Kurzweil Istvánnak – aki a Zsidó Tanács lakásügyi osztályának vezető munkatársa volt –, egy május 17-én tartott hosszú, nem hivatalos tanácskozáson. Szentmiklóssy elmondta, hogy rá hárul a terv végrehajtásának általános irányítása, de a tervet személy szerint felháborítónak tartja, és elítéli mint embertelent és törvénytelen. Nem sokkal később néhány megbízható munkatársának kíséretében titkos megbeszélést tartott a Zsidó Tanács vezetőivel, akik – meggyőződve őszinteségéről és emberségéről – azt tanácsolták neki, hogy maradjon hivatalában, különben a terv végrehajtását kevésbé megértő személyre bízhatják. Szentmiklóssy megígérte, hogy kezdetben a terv elvetéséért fog síkraszállni, majd, ha kudarcot vall, az elhalasztásáért, és végül tessék-lássék megvalósításáért. A fölötteseivel és a törvénytervezet megalkotóival folytatott megbeszélései során csakugyan számos ellenvetést tett, és körvonalazta, milyen problémákkal és nehézségekkel jár a terv a keresztény lakosságra nézve. De minden közbenjárása eredménytelen maradt. Folyamatosan tájékoztatta a Zsidó Tanácsot a hivatalában és a belügyminisztériumban kialakult fejleményekről, lehetővé téve, hogy a zsidók felkészüljenek a váratlan eshetőségekre, és elővigyázatossági intézkedéseket hozzanak.³

A zsidók által lakott lakások és épületek bejelentésével és összeírásával Szentmiklóssy hivatala májusban vagy június elején végzett az Országos Statisztikai Hivaltól kapott adatok alapján. A leltár eredményeit az antiszemita sajtó a szokásos vitriolos kommentárral közölte. A propaganda-